החמור החכם

פולין

לפני הרבה, הרבה זמן, כשהחיות עוד ידעו לדבר בקול אנוש, ורחוק, רחוק מכאן, מעבר לשבעה הרים ושבעה ימים, בממלכה רחבת ידיים, בארמון יפה בעל שבעה מגדלים גבוהים, חיו מלך ומלכה. נבון, חכם וישר היה המלך, הנתינים אהבו אותו ושילמו את מסיהם בזמן, ורק דאגה אחת הייתה לזוג המלכותי, הבת שלהם.

הלינה היה שמה, בחורה תמירה, שערה אדמוני ארוך, פניה יפים עם קצת נמשים שרק הוסיפו לה חן. גם חכמה ובעלת חוש הומור, אלא - בררנית גדולה.

אמרו ההורים "בתנו היקרה, אנו מזדקנים, עוד כמה שנים ונמות. איך תשלטי בממלכה הגדולה שלנו בלי שיהיה עזר כנגדך, בעל ומלך, שיסייע לך למלוך?" אבל היא "לא ולא!"

אבירים רבים באו לבקש את ידה אך אף אחד לא מצא חן בעיניה - זה גבוה מדי, זה נמוך, זה בעל אף ארוך, ההוא סתם טיפש ואחר חוכמולוג גדול. לא, לא, אלה לא בעלים בשבילה.

לאט, לאט התחילו המחזרים להתייאש וכל פעם באו פחות ופחות, ושמועה פשטה בכל העולם שחבל על הזמן, הנסיכה הלינה לא תבחר באף אחד.

אך עדיין נמצא אביר אחד, יפה תואר, חזק, אמיץ, לוחם נהדר, שולט בכל כלי נשק ובכל צורות מאבק, ג'ודו, קאראטה ואחרים, ששמע על יופייה וחכמתה של הנסיכה הלינה והחליט לנסות בכל זאת להשיג את ידה. "אולי" חשב "כשהיא תראה שאין לה עוד מחזרים רבים, תענה בכל זאת לחיזורי."

הוא לבש שריון פלדה וקסדה מוזהבים כולם, עלה על סוסו הלבן והנהדר ויצא לדרך. ארוכה הייתה הדרך והוא רכב כך ימים ולילות, נח רק מעט בדרך עד שהגיע לגבול הממלכה בה חיה הלינה. הוא לא ידע איך להגיע לארמון ולכן, כשפגש איכר הרוכב על חמורו, עצר ושאל על דרך. האיכר, בחור צעיר, ניסה להסביר לאביר כיצד להגיע לארמון, אך ההסבר היה כנראה מסובך או הדרך מסובכת מדי, או שהאביר בעצמו לא קלט את ההסבר, ולכן אמר שישלם לצעיר ביד רחבה אם יוביל אותו לשם. עלה האיכר חזרה על חמורו ורכב לפניו.

בדרך חשב האביר "הנה בחור צעיר ופשוט. אוכל להגיד לנסיכה תשווי בינינו. אם לא תבחרי בי, תראי מה נשאר לך - איכר פשוט - זאת הברירה שלך." ועל כן, כשהגיעו לארמון אמר האביר לאיכר "כנס אתי לארמון, וכשאהיה למלך, אגמול לך יפה."

את שניהם הובילו לאולם הקבלה ושם חיכתה להם כבר הנסיכה. נדהם האביר מיופייה ורצונו לשאת אותה לאישה גבר עוד. אבל גם לבו של האיכר הצעיר, שראה את הנסיכה בפעם הראשונה, נכבש מיופייה, מעיניה הגדולות ומנמשים שעל פניה.

והנסיכה? היא ראתה לפניה שני בחורים צעירים. אביר לבוש שריון מוזהב, בעל עיניים שחורות ופנים ללא דופי, תמיר, חזק ובעל ארשת פנים נבונה, ולצדו בחור צעיר, לבוש אמנם בבגדים פשוטים, אבל נקיים, בעל עיניים כחולות, שער בהיר ופנים, אמנם מפוחדות קצת, אבל גם מחייכות. ולמרות שהאביר חשב תחילה שאין מה להשוות ביניהם ויתרונו בטוח, היא דווקא חשבה ששניהם יכולים להתאים לה והתחילה להתלבט במי מהם לבחור.

בסוף הלכה לאבא המלך ואמרה "אבא, מה אעשה? הנה עומדים שני בחורים צעירים ויפים, ונראים חכמים ונבונים, ואני לא יודעת במי לבחור. נכון שאחד מהם איכר פשוט, אבל הוא לא פחות נאה מהאביר, ושניהם מושכים אותי במידה שווה."

"אין ברירה" ענה המלך "אלא תמציאי להם מבחן קשה ותיקחי את זה שינצח."

ציוותה הנסיכה לשכן ללילה את שני הבחורים בחדרי הארמון, ואת הסוס הלבן ואת החמור להוביל לאורוות ולהביס. בעצמה נסגרה בחדרה והתחילה לחשוב איך לבחון את הצעירים. ולמחרת בבוקר קראה להם וכשעמדו לפניה אמרה:

"ראו את המגדל הזה. הוא בעל שבע הקומות, הקירות שלו ישרים וחלקים כמו זכוכית. לא ניתן לטפס עליהם. אני אעלה לקומה העליונה ואסגר שם עם אוכל לשבעה ימים בלבד. מי מכם יציל אותי משם, יהיה בעלי, והשני יושלך לכלא. אבל דעו לכם: דלת כניסה לכל קומה נעולה בשרשרת פלדה או במנעול מתוחכם. אחרי כל דלת עומד לוחם אמיץ שימנע מכם לעלות הלאה ובקומה השביעית, שם, לפני הדלת לחדרי, עומד פנתר פראי שבשרו של אדם אהוב עליו."

נבהל נורא האיכר הצעיר. אמנם הנסיכה מצאה

מאוד חן בעיניו, אבל לא ידע איך לעמוד במבחן כזה. אין לו כלי נשק, הוא לא יודע להיאבק, מה יעשה? לקח את חמורו ורצה לצאת מהארמון, אך השער היה סגור. השוער אמר לו "בפקודת הנסיכה הלינה - נכנסת, תישאר." התיישב האיכר הצעיר על ערמת החציר שעמדה סמוך למגדל, טמן פניו בידיו והתחיל לבכות על גורלו המר.

בינתיים האביר התחיל לסוב את המגדל ובדק את מצבו. חיפש, אולי נמצא פתח שני שדרכו אפשר להיכנס, ואולי כניסה דרך מרתף. ואולי בכל זאת ניתן לטפס על הקיר במקום כלשהו. הלך סביב וסביב ולא מצא כל דרך אחרת אלא רק כניסה אחת. לא הייתה כל ברירה אלא לפתוח את הדלת הראשית, נעולה במנעול משובח. לקח האביר את גרזנו ובמאמץ רב שבר את המנעול ופתח את הדלת. ואז קפץ מולו לוחם גבוה וחזק. אבל כישוריו של האביר הספיקו לו כדי להתגבר ולהכניע את הלוחם. אמנם הדבר לקח יום שלם אבל אחרי מנוחה קצרה הוא יכול היה כבר לעלות לקומה שניה.

הדלת בקומה זו סגורה הייתה בשרשרת עבה. לקח לאביר שעות רבות ומכות ברומח שלו עד שהצליח לקרוע את השרשרת. גם כאן היה צריך להלחם בעוז כדי להתקדם, אך בסוף הצליח ולקראת ערב יכול היה לעלות כבר לקומה השלישית.

לא אספר איך המשיך האביר לפתוח את הדלתות הבאות ולהכניע את הלוחמים שמאחוריהם. לא פשוט היה הדבר אך ביום השביעי הוא הצליח להגיע לקומה השביעית, לדלת של חדרה של הנסיכה, ושם יצא מולו פנתר שחור ענק. הוא נלחם בכל עוז בפנתר, וזה פצע אותו קשות, אך בסוף גם הפנתר נהרג והאביר, חבול, עייף ופצוע, פרץ לחדר, אל הנסיכה האהובה.

אלא שהחדר היה ריק..

מה קרה?

אכן, האיכר הצעיר והמסכן ישב על ערמת החציר ובכה על גורלו עד שהרגיש כי נוגעים בראשו. כשיישר את מבטו ראה את החמור שלו עומד לפניו.

"מדוע אתה בוכה?" שאל החמור.

"כי אינני יודע איך לפתוח את דלת הכניסה למגדל" ענה.

"ומדוע לפתוח אותה?"

"כי עלי להכניע את הלוחם שעומד מאחוריה."

"למה?"
"אחרת הוא לא ייתן לי לעלות לקומה השניה."
"ולשם מה לעלות לקומה השניה?" שאל שוב החמור.
"לפתוח את הדלת השניה, ולהיאבק עם הלוחם השני."
"ומה עשה לך הזה?"
"לא כלום, אבל הוא לא ייתן לי לטפס הלאה."
"ואתה רוצה כך לטפס הלאה והלאה? מדוע?" שאל שוב החמור.
"כדי להציל את הנסיכה!"
"בשביל מה?"
"כדי להתחתן איתה!"
"אז לשם כך אתה רוצה לשבור שבעה מנעולים יקרים ולהרוג שבעה לוחמים שלא עשו לך כל רע?"
"וגם את הפנתר השחור" הוסיף הצעיר.
"ולכן אתה בוכה?" שאל החמור.
אבל הצעיר כבר לא בכה. הוא הרים את ראשו והביט סביב. ופתאום ראה את הקשת ונדן החצים שהשאיר אחריו האביר. רעיון עלה לראשו. הוא לקח דף ניר וכתב עליו:
"הנסיכה הלינה, אני אוהב אותך. אני אמנם איכר פשוט אבל מאוד רוצה להתחתן איתך."
הוא שם את הדף על החץ וירה לחלון של הנסיכה. זו הפעם הראשונה שהצעיר החזיק קשת בידיו והחץ לא הגיע לחלון של הקומה השביעית, אך הוא ניסה שוב ושוב ומאחר שהיה זריז וגם למד מהר בסוף החץ עם המכתב נפל לחלון הקומה של הנסיכה הלינה. איש לא הופיע בחלון אך נדמה היה לו כי הוילון שבצד זז כמעה. הוא כתב מכתב שני, בו הסביר כי אינו יכול לעלות למגדל דרך המדרגות ושהוא רוצה מאוד לראות את פניה של הנסיכה. ואמנם למחרת ראה את ראשה של הנסיכה המביטה בסקרנות מהחלון.
מעודד כתב הצעיר מכתב שלישי והפעם מחלונה של הנסיכה נפל פתק קטן, עם מילות חיבה אחדות. כעבור יום הנסיכה הודתה גם במכתבה שהצעיר מוצא חן בעיניה, והיא מוכנה להכיר אותו מקרוב. אך איך היא תוכל לרדת מהמגדל?
איך באמת? חשב הצעיר. אך פתאום הביט על חמורו שעמד ליד ערמת החציר וזלל בהנאה. בחציר כבר הבין היטב האיכר הצעיר והוא התחיל להעביר את חבילות החציר אל המגדל, מתחת לחלונה של הנסיכה, ופיזר אותו שם. כאשר תחת החלון התרומם מצא חציר גבוה, גמיש ורך קרא

הצעיר לנסיכה וביקש שתקפוץ אליו. היא התלבטה קשות, פחדה לקפוץ מגובה כזה, אך כשהבחור הצעיר התחיל לקפוץ על הערמה כדי להראות לה כמה היא רכה וגמישה, אזרה אומץ בלבה, וביום השישי קפצה למטה, בלי שנגרם לה כל פגע.

הם התחבקו והתנשקו בחום והלינה הובילה את הצעיר אל הוריה.

"הנה הבחור שאיתו אני רוצה להתחתן!" אמרה. המלך והמלכה הופתעו קצת שבחרה דווקא באיכר פשוט, אך הם סמכו על תבונתה ונתנו את הסכמתם.

נערכה חתונה מפוארת ונשף שנמשך, כמו בכל האגדות, שבעה ימים ושבעה לילות. ורק ביום השביעי גילתה הנסיכה הלינה לכולם מדוע בחרה בחתן שלה.

כשהמלך שמע את הסיפור, הזמין אליו את החמור, ציווה להכין לו בגדי שרד מפוארים ורצה למנותו ליועץ סתרים שלו. אך החמור לא הסכים. "אני רק שאלתי שאלות" אמר "ולא נתתי עצות. אני אסתפק בקצת דשא שאוכל לרעות בו, ושמדי פעם מישהו ממשפחת המלוכה ירכב עלי כשעה, כי מכך אני נהנה."